

ĎÁBLÍK

Elektronický měsíčník pro členy a přátele Cally • Číslo 145 • Vychází 26. července 2015

Milí čtenáři,

některá vítězství jsou nenápadná. Neokupují první stránky novin, veřejnost o nich nemá tušení a mnohdy je zpočátku nezaregistrují ani odborníci z oboru. Platí to i o nedávné novele zákona o ochraně zemědělského půdního fondu, která umožnila změnu starých rekultivačních plánů (podrobněji o ní píšeme na jiném místě Ďáblíka).

Když jsme před deseti lety začínali s prosazováním přírodě blízké obnovy, představovali jsme si všechno jednodušší. Naivně jsme mysleli, že předáme úředníkům složku s odbornými argumenty a pak jen dořešíme detaily dalšího postupu. Česká republika se pomalu stávala velmocí v ekologii obnovy, mladém oboru poskytujícím přírodě blízké obnově teoretický základ, do rekultivační praxe se však moderní přístupy prosazovaly obtížně. Na půdě MŽP jsme uspořádali seminář, po jehož ukončení nám příslušný úředník poděkoval a dál – nic.

Tedy jsme pochopili, že odborné argumenty nestačí. Začali jsme psát ministrům a do novin, organizovat semináře, přednášky a exkurze. V roce 2008 vzniklo stanovisko odborníků, které v krátké době podepsaly více než tři stovky kolegů, otevřeným dopisem ho podpořily neziskovky a připojila se i Těžební unie. Z následných jednání mezi vědci, neziskovkami a Těžební unií vzešla nejen shoda na podpoře vyššího zastoupení přírodě blízké obnovy, ale i všeobecně sdílené legislativní návrhy. A hlavně se začaly množit projekty přírodě blízké obnovy. Po čase proběhlo na MŽP jednání, na němž přítomní úředníci s údivem konstatovali, že jsou už všichni dohodnutí a čeká se jen na ně.

Teď je tedy na světě novela, která usnadňuje změnu rekultivačních plánů kvůli ochraně přírody. Beze zbytku přitom platí, že tento drobný úspěch by nebyl možný bez spolupráce desítek lidí, kteří přírodě blízkou obnovu podpořili. Těžko je v úvodníku vyjmenovávat, jde však o nesmírně pestré společenství lidí různých profesí, zájmů i názorů. Ochránáři státní i nevládní, aktivní úředníci, vědci, učitelé, muzejníci, osvícení lidé z těžebních a rekultivačních firem. Ale i mnoho lidí pracujících mimo obor, kteří mají vztah k přírodě a nelíbí se jim miliardy utopené v rekultivacích a likvidující ohrožené druhy.

Možná za pár let doceníme význam této malé legislativní změny. Anebo zjistíme, že se nic zásadního neodehrálo a bude zapotřebí vymyslet něco jiného. Opravdový průlom však spočívá v tom, že kvůli přírodě blízké obnově došlo z iniciativy MŽP ke změně zákona. Znamená to, že státní orgány začínají o tomto způsobu rekultivace vážně uvažovat a dokonce ho opatrně prosazovat. Dokonce i Ministerstvo průmyslu a obchodu v Surovinové politice ČR. A teď zbývá slova přetavit v činy.

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Divoká voda Loučovice	str. 3-5
Ministryně Šlechtová navrhuje neprůhledné rozhodování o stavbách	str. 9-11
Jsou investice do jaderných reaktorů ekonomickou pastí?	str. 12-14
Pozvánky na akce	str. 26-28

Rekordní počet občanů EU požaduje kvalitní ochranu přírody

Půl milionu lidí (aktuální čísla viz www.naturealert.eu) požaduje v právě skončených veřejných konzultacích, aby Evropská komise zachovala současnou funkční legislativu, která chrání přírodu a vrací do naší krajiny vzácná zvířata a rostliny. Jde tak o zdaleka největší veřejnou konzultaci v dějinách Evropské unie.

Přední ekologické organizace — BirdLife, European Environmental Bureau, Friends of the Earth a WWF — spustily v

květnu kampaň **Nature Alert**, jako odpověď na úvahy Evropské komise o potřebě změny legislativy na ochranu přírody. V Česku kampaň pod názvem Klenoty přírody v ohrožení vede asociace ekologických organizací Zelený kruh, Česká společnost ornitologická, Hnutí DUHA, Český svaz ochránců přírody, Beleco a Arnika. Kampaň požaduje zachování a lepší prosazování současných předpisů na ochranu přírody, důležitých evropských směrnic o ptácích a o stanovištích.

Téměř půl milionu lidí a více než 120 ekologických organizací vysílá nyní jasný signál evropským politikům: směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích se nesmí měnit. Obě směrnice chrání dohromady přes 1000 druhů vzácných či ohrožených rostlin a zvířat a přes 27 000 přírodních lokalit napříč celou Evropou. Směrnice napomohly úspěšné záchraně a návratu řady typických evropských zvířat, jako jsou vlk, orel mořský nebo tuleň obecný ([podrobnosti](#)). Díky směrnicím má dnes Evropa nejrozsáhlejší síť chráněných území na světě, která pokrývá téměř pětinu území EU. Vědecké studie jasně dokládají, že směrnice efektivně chrání klíčové ohrožené druhy a společenstva a významně přispívají k socioekonomickému rozvoji regionů.

Souběžně s veřejnými konzultacemi zjišťovala Evropská komise i [názory širokého spektra subjektů](#), od ministerstev jednotlivých států po představitele průmyslu, zemědělství i ekologických nevládních organizací. Převážná většina došlých odpovědí podporuje směrnice a jejich zachování a zdůrazňuje potřebu jejich řádného naplnění, včetně potřebného financování. Pouze několik subjektů zpochybňuje směrnice v jejich současné podobě a žádá zásadní změny. Týká se to některých zemědělských a lesnických organizací a průmyslové rybářské lobby.

Podporu evropským směrnicím naopak vyslovily progresivní průmyslové podniky jako cementárny, provozovatelé elektrických sítí, ekologičtí zemědělci a firmy podnikající v turistickém ruchu. Také české Ministerstvo průmyslu a obchodu ve své [reakci](#) zmínilo řadu příkladů pozitivního souznění moderní ochrany přírody a těžebních aktivit prospěšné kupříkladu pro populace ptáků nebo obojživelníků.

Zveřejnění oficiálních výsledků veřejné konzultace se očekává na podzim 2015 a finální rozhodnutí o budoucnosti směrnic by mělo padnout do června 2016.

Geneviève Pons, ředitelka evropské kanceláře WWF, říká jménem celé koalice nevládních organizací: „V době, kdy Evropská unie prožívá těžké období, ukazuje jednoznačná podpora ze všech částí kontinentu, že lidé jsou ochotni se spojit a bránit, na čem jim skutečně záleží. Obyvatelé Evropy se starají o svoji přírodu i o unijní legislativu, která ji chrání. Nyní je na Evropské komisi, aby naslouchala vědeckým argumentům i hlasům veřejnosti a připravila plán ochrany evropské přírody založený na lepším financování a prosazování směrnic o ptácích a o stanovištích.“

Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické, komentuje: „Zdá se, že hodnocení efektivity

směrnic přináší významnou změnu v chápání ochrany přírody jako takové. Nejenže si význam ochrany přírody uvědomuje veřejnost, ale i tradiční oponenti ji začínají brát jako novou ekonomickou příležitost. I z tohoto důvodu je důležitá právní stabilita a efektivní naplňování směrnic na ochranu ptáků a stanovišť.“

Tisková zpráva České společnosti ornitologické, Beleco, Hnutí DUHA a Zeleného kruhu

Divoká voda Loučovice

Pokud byste si mysleli, že národní přírodní rezervace se nedá vyhandlovat - mýlíte se, možné to je... Nad nejkrásnější partii naší národní řeky Vltavy se stahují černá mračna komerce. Jinak řečeno, je vědecky řešena "schopnost řeky vytvářet ekonomické hodnoty" - toto zadání totiž sledovali řešitelé z Vysoké školy hotelové v Praze, kteří byli v roce 2013 pověřeni Svazkem obcí divoká voda Loučovice vypracovat studii ke komerčnímu využití řeky Vltavy pod Lipnem. Jedná se o úsek od přehrady až po Vyšší Brod, v jehož srdci leží kaňon Národní přírodní rezervace Čertova stěna - Luč.

Záměr udělat z nádherného divokého koryta řeky vodácký adrenalinový kanál se ohání milionovými zisky a zvýšením zaměstnanosti v Loučovicích, ale postrádá jakýkoli kulturní, duchovní, etický i ekologický rozměr, neřeší citové vazby lidí ke krajině a k domovu. Ve svých důsledcích by znamenal fatální devastaci nejcennějšího přírodního pokladu Vyšebrodka. Myslím, že spisovatel Ota Pavel by to celé nazval

"pumprdentlich"... Z obavy o osud vltavských Čertových proudů jsem se rozhodl napsat hejtmanovi Jihočeského kraje otevřený dopis, s jehož zněním bych Vás rád seznámil.

Chtěl bych upozornit na nově vzniklé stránky www.s-divocinou-vltavy.estranky.cz - věnované ochraně divoké krásy a hrdé důstojnosti stříbropěnné Vltavy. Vám, vnímavým a citlivým čtenářům časopisu, kterým nemusím nic složitě vysvětlovat, přidávám fotografii pro potěšení - "Nesmělý portrét proudů čertových". Na stránkách Ďáblíku bych vás rád pravidelně informoval o tom, kam že se to Čertovy proudy valí..."

Jaroslav Jonáš

Kam se valí loučovické proudy?

(Otevřený dopis hejtmanovi Jihočeského kraje Jiřímu Zimolovi)

Dobrý den, pane hejtmane,

píši Vám z Loučovic, kde po rozpadu místní papírny a pily panují nelehké ekonomické a sociální časy. Intenzivně se hledají cesty, po kterých se obec v příštích letech vydá. Jednou z nich má být komerční využití koryta řeky Vltavy pro adrenalinové vodní sporty. Projekt Divoká voda by ovlivnil nejen život lidí, ale zcela zásadně by změnil i tvář krajiny našeho regionu. Záměr starostů Loučovic a Lipna nad Vltavou jste před několika týdny osobně podpořil. Rád bych se k této kauze vyjádřil...

Znám dobře místní situaci, neboť moje životní pouť je téměř osudově spjatá s touto obcí, s lidmi, kteří v ní žijí, s šumavskými hvozdy a milovanou Vltavou. Do Loučovic jsem přišel v září 1986 z rodných Pardubic. V kapse ještě mokrý diplom učitele národní školy, batoh plný knih, kytara a flétna. Hledal jsem krajinu svého srdce, v jižních Čechách jsem ji našel a Loučovice se staly jejím středobodem. Bydlel jsem tehdy ve starém sroubeném domku, na půli cesty mezi školou a Lipnem; pod okny hluboká vltavská tůň plná velkých vodních tuláků. Každé ráno před svítáním, lesem podél zakletých skal, vstříc mým dychtivým žákům. Společně jsme proplouvali peřejemi učení, objevovali krásu slova, eleganci matematiky, harmonii tónů i barev, etiku přírody... A pak, při jedné z našich výprav, jsme vstoupili do místa posvátného – před námi ležel kaňon Čertových proudů! Zde se dalo rozjímat i nad otázkami hlubšími, než jsou hlubiny smělého vodního díla Lipno...

K té zvláštní obci – něco mezi horskou vískou, městským sídlištěm a průmyslovým zónou – jsem přilnul poutem utkaným z neobyčejných setkání s lidmi šumavskými; mnozí se stali mými přáteli. Oni mě nechali nahlédnout do svých drobných radostí a hlubokých strastí. Nikdy se tu život s nikým nemazlil: železná opona komunismu, těžká práce ve fabrice, dřina na pile, na statku, v lese, rezavý zámek tržního mechanismu; na chleba se tu vydělávalo těžko tehdy, i dnes. Pro ně, pane hejtmane, dnes dýchám, pro lidi, kteří se dokážou v časech dobrých i zlých semknout, spojit, zamudrovat a s humorem sobě vlastním něco udělat. Obdivuji, jak dokázali zvládnout i mnohačetnou a vleklou agonii místní papírny, která jim dávala obživu – těch slibů a planých nadějí. A aby toho nebylo málo, tak se ještě položila pila v Prokopu. Nikdo mi nikdy nevysvětlí proč, když v sousedních Horních Rakousích, v té samé době, začaly pily růst jako houby po dešti, a dodnes prosperují - těch nádherných šumavských stromů, které tam denně zmizí...

Pane hejtmane, v posledních několika týdnech se v tisku i v televizi objevují zprávy, které vykreslují Loučovice jako obec zoufalství (Parlamentní listy, 2. 6. 2015); nezaměstnanosti, hromadného stěhování, nářku hoteliérů... Můj pocit je poněkud odlišný. Já vidím spoluobčany, kteří nesedí na zápraží s rukama v klíně, čekajíce, která že rána odkud přijde. Díky ojedinělé soudržnosti loučovických občanů mají místní děti nadstandardní možnosti vyžití ve svém volném čase. Byl by to dlouhý výčet, zmínit však musím alespoň tradiční Masopustní průvod, velmi originální Stezku odvahy a především pak v širokém okolí proslulý Dětský den v Pohádkovém lese (kulisy i kostýmy jako z Barrandova). Další skupina rodičů vytvořila zase báječné sportovní zázemí kolem místní kuželny, kde to žije ve dnech všedních, svátečních i prázdninových.

Podporuji snahy zastupitelů i starosty obce hledat ta nejlepší východiska pro budoucí rozvoj Loučovic a nabízím všechny své síly. Bytostně však nesouhlasím se záměrem Svazku obcí divoká řeka Loučovice, který chce komerčně využívat vodu z VD Lipno pro zájemce z řad adrenalin milujících vodáků. Tento nešťastný záměr byl zpracován řešitelským týmem Vysoké školy hotelové v Praze! Trio pražských řešitelů řešilo výhodnost „rozvoje potenciálu cestovního ruchu“ v dosud málo doničené a „neokoukané“ přírodě; doporučilo „oživení řeky“, a dokonce propočítalo „schopnost řeky vytvářet ekonomické hodnoty“! Řekl bych, že tito řešitelé znají naši šumavskou Vltavěnku pouze z pohlednic či procházek po pražských mostech, na jejich materiálu je to znát. Svazek obcí divoká řeka Loučovice již také předal Podnět k provedení změny manipulačního řádu VD Lipno I a VD Lipno II. Požaduje se v něm vypouštění desetinásobného množství vody (15 kubíků za sekundu oproti současnému průtoku) buď spodní výpustí s „mrtvou“ vodou, nebo vrchním přepadem s vodou přehřátou, plnou sinic.

Počítá se s kolísáním hladiny od poloviny května do konce září, až šestkrát týdně (od 10 do 16 hodin).

Jsem přesvědčen, že realizace projektu „Divoká řeka“ by znamenala fatální poničení toho největšího pokladu, který v Loučovicích máme – prastarého koryta řeky Vltavy s magickými Čertovými proudy. Masa vypuštěné vody by se prohnala malebným a chráněným úsekem pod přehradou, kde zničí obsádku původní formy pstruha potočního; v úseku od Prokopa až k nadjezí u obecního úřadu Loučovice spláchne ryby a vše, co jí přijde do cesty. Ani zde se oněch hrozivých 15 kubíků samozřejmě nezastaví, vtrhne do kaňonu v Národní přírodní rezervaci Čertova stěna, kde zdevastuje jedinečný biotop tzv. Čertových proudů. Nenávratně bychom tak přišli o malebná zákoutí obrovitých balvanů s bujnou kšticí mechů a kapradin i chladivé peřeje, v nichž loví tečkovaní krasavci. Zmizí nám dávná tajemství temných tůní s příběhy prastarých borovic v údolí čarovných vůní...

Pane hejtmane, podpořil jste záměr Svazku obcí divoká řeka Loučovice, který mnoho slibuje, málo přinese, a mohl by mnohé pokazit. Zde jsou mé námitky.

Projekt Divoká řeka slibuje lidem v Loučovicích pouze několik desítek pracovních míst v období od poloviny května do září, pouhé čtyři a půl měsíce v roce! To je ale zoufale málo, když na pile pracovalo 40 lidí, a v papírně dokonce několik stovek; přitom zvýšení zaměstnanosti je hlavním zaklínadlem celého záměru.

Projekt Divoká voda stojí a padá s množstvím povrchové vody, která do lipenské přehrady nateče. Této vody je rok od roku méně, podle odhadů odborníků se tato situace nebude zlepšovat – čistá voda bude mít stále větší cenu.

Projekt Divoká voda počítá s řízeným vypouštěním obrovského množství přehradní vody, díky které elektrárna Lipno dnes vyrábí ekonomicky výhodnou, a hlavně ekologicky čistou elektrickou energii; o tuto vodu by energetici samozřejmě přišli.

Projekt Divoká řeka nesmyslně upřednostňuje zájmy úzké skupiny adrenalinových vodních turistů.

Projekt Divoká řeka naopak nebere na zřetel poslání jedné z největších zájmových organizací v republice – Českého rybářského svazu.

Projekt Divoká řeka nedomýšlí vážná bezpečnostní rizika obyvatel Loučovic i běžných turistů při extrémním kolísání hladiny ve starém korytě.

Projekt Divoká řeka nerespektuje mimořádné přírodní hodnoty regionu, především ochranu NPR Čertova stěna-Luč.

Pane hejtmane, věřím, že romantické Čertovy proudy zůstanou místem, kde i děti našich dětí budou moci prožít kouzlo nejznámější Smetanovy symfonické básně - bez strachu, že by se přihnala kalná adrenalinová vlna...

V červencových dnech roku 2015 sepsal a od vltavských břehů zaslal učitel Jaroslav Jonáš

Zahubí olympijské hry sněžné levharty v Kazachstánu? Olympijský výbor mlčí

Ani po více než devadesáti dnech se Mezinárodní olympijský výbor nevyjádřil, zda při volbě místa konání Zimních olympijských her v roce 2022 obětuje kazachstánský domov sněžných levhartů. Arnika olympijský výbor o ohrožení posledních asi dvou set irbisů informovala a žádala vyjádření, jestli se při volbě místa pro ZOH bude řídit Olympijskou chartou, která myslí i na ochranu životního prostředí. V místech nedaleko Almaty, jediném místě výskytu irbisů v Kazachstánu, hrozí megalomanská výstavba právě kvůli zimním hrám. Podobné jednoúčelové projekty jinde, například v ruském Soči, prokázaly jejich nulovou životaschopnost.

„Rádi bychom vyzvali všechny, komu není příroda lhostejná, abyste nám pomohli zachránit domov ohrožených irbisů. Na naše výzvy prezident MOV Thomas Bach nereaguje, napište mu, prosím, také svůj názor na email drthbach@bachtbb.com,“ vyzval vedoucí Centra pro podporu občanů Martin Skalský z Arniky. Napsat lze přímo ze stránky <http://zachranme-irbise.cz>.

Pro ulehčení situace lidem, kteří nevládnou angličtinou, Arnika navrhuje následující text e-mailu, který si lidé samozřejmě mohou upravit:

Dear Mr. Bach,

Please, do not allow the destruction of the Ile-Alatau National Park in Kazakhstan for the sake of the Winter Olympic Games in 2022. A preferable option would be to expand the existing ski resorts in the vicinity of Almaty. Let the critically endangered snow leopards and other rare species live in peace!

Please, respect the natural heritage and biodiversity.

We rely on you.

Sincerely (podpis)

„Záchranu irbise před časem podpořil Český olympijský výbor prostřednictvím dopisu jeho předsedy Jiřího Kejvala. Konání Zimních olympijských her 2022 v Kazachstánu a likvidace domova jedné z nejohroženějších šelem je však stále reálné. Proto Arnika oslovila Mezinárodní olympijský výbor oficiálním dopisem a několika emaily s žádostí o jeho stanovisko. Po více než devadesáti dnech jsme stále nedostali sebemenší reakci,“ komentoval situaci mluvčí Arniky Vratislav Vozník.

Oficiální dopis s žádostí o stanovisko zástupci Arniky odeslali 19. března 2015, potom následovaly i emailové výzvy. Nikdo z MOV však dosud nebyl schopný odpovědět, zda se MOV postaví na stranu vzácných levhartů a odmítne konání olympiády v místě, kde by výstavba budov a infrastruktury zdevastovala křehkou horskou přírodu.

Výstavba megalomanského sportovního by znamenala vyhubení ohroženého levharta sněžného na území Kazachstánu, zásah do tamního národního parku a zničení panenské přírody. Při prosazování záměru místní úřady porušují lidská práva, čímž se již řadu měsíců zabývá Výbor pro dodržování mezinárodní

takzvané Aarhuské úmluvy, kterou Kazachstán podepsal.

Kazachstán je jednou ze dvou zemí, ze kterých 31. července 2015 vybere Mezinárodní olympijský výbor pořadatelskou zemi čtyřladvacátých zimních olympijských her. Předseda Českého olympijského výboru Jiří Kejval v oficiálním dopisu Arniku ubezpečil, že bude v každém případě ctít principy harmonického rozvoje lidstva i životního prostředí, k čemuž je vázán Olympijskou chartou. Více na <http://arnika.org/zachranu-snezneho-levharta-podporil-cesky-olympijsky-vybor>.

Tisková zpráva Arniky

Ve Lžíně letos hnízdí velice stará břehule

Letos v dubnu proběhla opět obnova hnízdní stěny pro břehule a samotářské včely v pískovně Lžín na Soběslavsku. Břehule přiletěly počátkem května a od té doby vyhrabaly do stěny zhruba 150 hnízdních nor. Před několika dny z nor vylétla první úspěšně vyvedená mláďata. Kromě toho je stěna opět provrtána tisíci nor, které si v ní vytvořily samotářské včely, včetně několika ohrožených druhů. Většina těchto menších nor patří ohrožené ploskočelce šestipásé – odhadujeme, že jich je ve Lžíně asi deset tisíc. Obnovu stěny letos provádíme s podporou Fondu NNO, ministerstva životního prostředí a také z darů v rámci projektu „Adoptujte břehuli!“.

Na projektech ochrany břehulí a samotářských včel s Callou dlouhodobě spolupracuje biolog Petr Heneberg. Letos ho při pravidelném kroužkování lžínských břehulí

čekalo velké překvapení. Odchytil totiž břehuli se svým vlastním kroužkem, kterou ovšem okroužkoval jako dospělého ptáka už v roce 2010. Znamená to, že jde o břehuli starou nejméně šest let.

„Břehule se obvykle nedožívají vysokého věku. Většina z mláďat se nedožije ani nejbližšího jara a nezapojí se do procesu rozmnožování. Nejstarší břehule kroužkovaná na našem území se dožila 6 let a 10 měsíců, za rekordní stáří je celosvětově považováno 7 let a 10 měsíců zaznamenaných u ruského kroužkovance,“ říká Petr Heneberg.

Ornitologové mají zvyklosti břehulí poměrně dobře zmapované: *„Ve středních polohách Čech hnízdí břehule vesměs jen jednou ročně, na jižní Moravě ale část populace stihne zahrnout i dvakrát do roka. Za hnízdní sezónu vyvedou tedy kolem osmi mláďat připravených na cestu přes Středozemní moře a Saharu až do exotických zemí afrického Sahelu, například do oblasti v posledních desetiletích pozvolna vysychajícího Čadského jezera. V následujícím roce se do své rodné kolonie vrátí kolem 5 – 18 % mláďat. Některá další se usadí také v koloniích okolních. Výrazně věrnější svému místu narození jsou samci. Přežití dospělců a jejich věrnost hnízdišti je vyšší a na hnízdiště se jich každoročně vrací 30 – 40 %, pokud bylo na dané lokalitě hnízdění v předchozím roce úspěšné a hnízda břehulím nezničila například povodeň, predátor anebo člověk,“* dodává Heneberg.

„Pískovna Lžín je v centru našeho zájmu už druhým rokem, kdy v ní provádíme podrobný biologický průzkum. Letos v ní přibyla i tzv. “keška“, jejímž cílem je ochrana písčin formou sešlapu vegetace. Řada pískomilných druhů totiž potřebuje narušování svého stanoviště, jinak z něj brzy zmizí,“ říká Jiří Řehounek, který má v Calle projekty ochrany pískoven na starosti.

Tisková zpráva Cally (redakčně upraveno)

Rekultivace: opatrné blýskání na lepší časy

Jednou ze zásadních překážek přírodě blízké obnovy po těžbě je ochrana zemědělského půdního fondu (ZPF). Tento jistě velice důležitý institut se v případě rekultivací po těžbě surovin poněkud zvrhl v nástroj na likvidaci biodiverzity včetně mnoha ohrožených druhů. Trvalé vynětí půdy, na které se dočasně těží písek nebo jiná surovina, ze ZPF je drahá záležitost. Řada úředníků navíc trvá na tom, že na místě, kde

bylo před těžbou pole, musí být po ukončení těžby zase pole. Ačkoli kvalita takové orné půdy bude s tou původní nesrovnatelná.

Letošní novela zákona o ochraně ZPF přinesla změnu týkající se rekultivací míst narušených těžbou nerostných surovin. Orgán ochrany ZPF může od nynějška z důvodu ochrany přírody změnit rozhodnutí o odnětí zemědělské půdy ze ZPF. Změna je podmíněna registrací významného krajinného prvku nebo vyhlášením přechodně chráněné plochy a nesmí přesáhnout 10 % plochy, kterou řeší daný rekultivační plán. Jde samozřejmě o kompromis, desetina těžebního prostoru není zrovna příliš mnoho. Na druhé straně se však jedná o zajímavou možnost především pro rekultivační plány, které byly sepsány před desítkami let, kdy o přírodě blízké obnově nebylo ani vidu, ani slechu.

Zda se změna osvědčí v praxi, to bude záležet především na orgánech ochrany přírody, které mohou registrovat významné krajinné prvky a vyhlášovat přechodně chráněné plochy. A tím měnit staré a zastaralé rekultivační plány. Nebo třeba vylepšovat rekultivační plány nové, které už z přírodě blízkou obnovou počítají.

Jiří Řehounek

Ekologické organizace hodnotí vládu: Za ekologickou politiku 3-

Podle ekologických neziskových organizací kabinet Bohuslava Sobotky v oblasti životního prostředí i nadále prosazuje politiku bez jasné koncepce. Organizace sdružené v Zeleném kruhu daly vládě na pomyslném vysvědčení za uplynulý školní rok tři minus.

Lepší pravidla pro ochranu přírody, možnost získat vlastní energii

Vláda pomáhá chránit přírodu v národních parcích a zpříšňuje pravidla pro jejich fungování. Vyhlásila novou chráněnou krajinnou oblast Brdy na místě bývalého vojenského újezdu a jedná o zřízení národního parku na Křivoklátsku.

Kromě toho se podařilo prosadit snazší podmínky provozu solárních elektráren pro domácnosti, které si díky tomu budou moci vyrábět vlastní elektřinu na střeše a šetřit tak za její nákup.

Méně orné půdy a biopotravin

Ministři sklízí kritiku za plánované snížení plochy pro ekologické zemědělství o téměř 28 %. Odborníkům z neziskových organizací vadí i nová pravidla usnadňující výstavbu nových hal, skladů či dálnic, díky níž každý týden ztratíme ornou půdu o rozloze několika fotbalových hřišť.

Kritika za energetickou koncepci

Vláda prosazuje dlouhodobý růst spotřeby energie a počítá s výstavbou 4 nových jaderných reaktorů a otevřením nového uranového dolu u Brzkova.

Zvažuje dokonce prolomení limitů těžby uhlí, které chrání domovy i pracovní místa Severočechů a dosud je respektovaly všechny polistopadové vlády.

Podrobnosti hodnocení jsou [ke stažení zde](#).

„Jedním z důležitých úkolů vlády je chránit přírodu, zdraví lidí a jejich domovy. Měla by proto omezit znečištění ovzduší z průmyslu, domácností i dopravy, prosadit taková pravidla v národních parcích, která umožní ponechat větší území přírodě a návštěvníkům. Neměla by již déle odkládat schválení zákona, který stanoví závazné tempo snižování závislosti ČR na fosilních palivech,“ říká expert na politiku životního prostředí Zeleného kruhu Daniel Vondrouš a dodává: *„Začít musí tím, že zabrání bourání obcí a ničení krajiny a přehodnotí otevření uranových dolů a výstavbu jaderných reaktorů. Zvláště, pokud příznává, že neví, kde na to vezme peníze.“*

Tisková zpráva Zeleného kruhu

Ministryně Šlechtová navrhuje neprůhledné rozhodování o stavbách

Novela stavebního zákona je v rozporu s programem vlády

Návrh Ministerstva pro místní rozvoj na zásadní novelu stavebního zákona zavádí řadu složitých výjimek a nových úředních postupů, kterými komplikuje rozhodování, snižuje jeho průhlednost, výrazně omezuje práva občanů a posiluje postavení kontroverzních autorizovaných inspektorů. Ekologické organizace varují, že výsledkem bude zmatek, nejistota a v konečném důsledku zpomalení rozhodování a spousta soudních sporů.

Kvůli mnoha novým výjimkám a zvláštním režimům rozhodování je návrh novely stavebního zákona v rozporu se zadáním vlády, s návrhy investorů i doporučeními ekologických organizací. Ti všichni požadovali zjednodušení, sjednocení a zpřehlednění stávající legislativy. Novela navíc skrytě omezuje práva občanů, takže je i v rozporu s [programovým prohlášením vlády](#), které uvádí: *„Vláda zachová současnou legislativně zaručenou úroveň občanských práv týkajících se životního prostředí ...“*.

Za problematické považují ekologické organizace zejména tyto body:

Rozšíření „privatizace“ rozhodování o stavbách

MMR navrhuje, aby v minulosti silně kritizovaní autorizovaní inspektoři placení investorem mohli rozhodovat nejen o povolení stavby (nahradit stavební povolení certifikátem), ale také o jejím umístění (nahradit certifikátem územní rozhodnutí stavebního úřadu). Místo vyvěšení informací o záměru má být bez bližších podmínek určováno také autorizovaným inspektorem. Ten bude také autokraticky posuzovat, zda vlastník sousedního pozemku je či není dotčen na svých právech. Navrhovaná úprava vytváří opět prostor pro zneužívání pravomocí autorizovanými inspektory a ohrožuje práva sousedů staveb. Novela také omezuje lhůty pro veřejnou kontrolu stavebních certifikátů vydaných inspektory, což je přitom hlavní pojistka proti zneužívání jejich pravomocí.

Zrušení povinnosti svolat ústní veřejné projednání projektu

Veřejné jednání v rámci posuzování vlivu projektu na životní prostředí (EIA) je přitom důležité pro seznámení veřejnosti se stavbou a s investorem.

Zároveň může sloužit jako nástroj překonávání nedorozumění mezi investorem a veřejností, čímž je prospěšné pro obě strany.

Zrušení možnosti uložit investorovi zpracování variant záměru

Krajský úřad či MŽP nyní mohou v rámci procesu EIA uložit investorovi zpracovat účelné a technicky možné varianty s ohledem na jejich vliv na životní prostředí. Novela to zakazuje, nebude tedy možné vybrat nejvhodnější variantu a naplnit tak základní princip EIA. Varianty se mají posuzovat jen u stavebních záměrů s vlivem na evropsky chráněná území, kde to výslovně požaduje evropská legislativa.

Omezení možnosti navrhnout zrušení špatného územního plánu

Návrh na zrušení územního plánu nebo jiné územně plánovací dokumentace budou nově moci podat pouze ti, jejichž vlastnická práva jsou dotčena a zároveň podali v průběhu projednávání námitku či připomínku. Dosud přitom návrh mohl podat i ten, kdo je dotčen např. na svém právu na zdravé životní prostředí. To novela zakazuje. Omezuje veřejnou kontrolu a vytváří nerovnost před zákonem, která je v rozporu s ústavním pořádkem a mezinárodními závazky ČR. Navíc novela nepřiměřeně na pětinu zkracuje lhůtu, ve které lze návrh na zrušení podat (jen do 6 měsíců od schválení oproti stávajícím 3 rokům).

Posílení střetu zájmů při rozhodování o elektrárnách a dálnicích

O konečné podobě dopravních a energetických staveb mají podle novely i nadále rozhodovat ministerstva dopravy a průmyslu a obchodu. Nově by navíc povolovala také jejich umístění. Ovšem podle zadání vlády měly o těchto stavbách rozhodovat stavební úřady. Byl by tak odstraněn střet zájmů, kdy například ministerstvo dopravy plánuje dopravní stavby, připravuje je a pak o nich také rozhoduje. Novela ale tento střet naopak posiluje.

Kácení dřevin bez účasti veřejnosti

Rozhodnutí o kácení dřevin kvůli stavbám se má nově stát závazným stanoviskem. To však připravuje a vydává úřad sám na základě žádosti investora, tj. bez účasti veřejnosti. Občané se tak nebudou moci ke kácení přímo vyjádřit.

Omezení účasti veřejnosti zkrácením některých lhůt pro připomínkování

Předkládaná novela stanoví nepřiměřeně krátké lhůty pro vyjádření dotčené veřejnosti a dalších účastníků řízení – často na 8 či 10 dní. Přitom spojením rozhodování do tzv. koordinovaného řízení naopak dramaticky naroste objem dokumentace, k níž se veřejnost může vyjádřit. Řada účastníků za několik dní kvalitní připomínky připravit nestihne.

Názor nájemníků stále ignorován

Novela neřeší dlouhodobý problém nesouladu české právní úpravy s Aarhuskou úmluvou (o účasti veřejnosti na rozhodování v otázkách životního prostředí), na který ve svém doporučení upozornil i Výbor pro dodržování této úmluvy. Totiž že územního i stavebního řízení se ze sousedů, jejichž životní prostředí je záměrem dotčeno, mohou účastnit pouze ti, kdo mají v místě věcná majetková práva, nikoliv tedy např. nájemníci.

O soukromých palácích už úřady rozhodovat nebudou

Mezi stavby které nikdy nevyžadují ani ohlášení stavebnímu úřadu jsou v novele zařazeny veškeré bazény

a skleníky „na pozemku rodinného domu“ a dále „stavby pro rodinnou rekreaci“ bez jakéhokoliv omezení velikosti. Dále bude možné stavět rodinné domy a stavby bez ohledu na velikost pouze na základě ohlášení, což bylo dosud možné jen, pokud nebyly větší než 150 m² (paradoxně podmínka do 150 m² zůstala u bytových domů). Není důvod, proč by rodinné vily měly být povolovány jednodušeji než bytové domy.

Daniel Vondrouš ze Zeleného kruhu řekl: „MMR mělo zrychlit a zjednodušit povolování. Pod vlivem developerů však připravilo novelu, která má umožnit stavět bez ohledu na sousedy, na životní prostředí a ostatní negativní vlivy v místě stavby. Výsledkem je nepřehledná změť neprůhledných a složitých postupů a výjimek, která rozhodování zkomplikuje, znejistí a prodlouží.“

Jiří Koželouh z Hnutí DUHA řekl: „Pokud chce vláda splnit svůj programový slib, že neomezí občanská práva a zároveň se chce vyhnout dalšímu skandálu se zneužíváním pravomocí autorizovanými inspektory a certifikováním černých staveb, musí novelu v této podobě odmítnout.“

Tisková zpráva Zeleného kruhu, Hnutí DUHA, Nesehnutí a Dopravní federace

Uhlí nebo atom? Mládkova volba nedává smysl

Ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek navrhl další odklad v rozhodnutí o územně-ekologických limitech těžby hnědého uhlí na lomu ČSA a to do roku 2020. Budoucí prolomení podmínil bezkonfliktní přípravou výstavby nových reaktorů. Organizace Calla a Aliance pro energetickou soběstačnost vnímají takto postavenou volbu mezi bouráním domů v Horním Jiřetíně a stavbou neekonomických jaderných elektráren je nesmyslnou a účelovou.

Zejména z těchto důvodů:

- Pomíjené jsou možnosti využití potenciálu českého hospodářství v oblasti úspor energií, energetické efektivity a důslednějšího čerpání možností obnovitelných zdrojů energií. Tedy v oblastech, které nedávno schválená státní energetická koncepce podceňuje. Například zateplováním a dalšími opatřeními lze snížit spotřebu tepla v domech, které jsou vytápěny uhlím, o polovinu. Nová energetická koncepce také naopak zcela v rozporu s trendy posledních let i vývojem v okolních zemích počítá s růstem konečné spotřeby energie o 3 až 10 % do roku 2040 a navrhuje využít zhruba jen polovinu dostupného potenciálu obnovitelných zdrojů.
- Česká republika zůstává jedním z největších exportérů elektřiny na světě. Loňský čistý vývoz 16,3 TWh je pětinou tuzemské výroby elektřiny.
- Považovat za riziko, pokud Státní úřad pro jadernou bezpečnost nechce udělit licenci pro zastaralé jaderné reaktory v Dukovanech na 20 let, ale jen na poloviční dobu, je argumentační trik. SÚJB běžně prodlužuje licenci jen o 10 let i v případě JETE.

Martin Sedlák z Aliance pro energetickou soběstačnost sdělil: „Česká energetika se pohodlně obejde bez rozšiřování povrchových dolů na uhlí nebo dalších jaderných reaktorů. Na místo drahých řešení můžeme využít dostupný potenciál energetických úspor nebo stále levnějších obnovitelných zdrojů. Výstavba šetrných budov či místních obnovitelných zdrojů může zaměstnat desítky tisíc lidí a zvýšit energetickou soběstačnost Česka.“

Edvard Sequens z Cally doplnil: „*Ministr Mládek si asi otevřel staré noviny. Argumentace severočeské uhlí nebo nové reaktory je retro návrat do devadesátých let. Bohužel přes svou vylhanost byla úspěšná a tak máme nový Temelín, vysoké emise skleníkových plynů, škody na životním prostředí a exportujeme ještě více elektřiny, než nám Temelín vyrobí.*“

Tisková zpráva Cally a Aliance pro energetickou soběstačnost

Jsou investice do jaderných reaktorů ekonomickou pastí?

Zkušenosti z posledního čtvrtstoletí potvrzují, že ani s novými typy reaktorů se atomovému průmyslu nepodařilo nastartovat slibovanou jadernou renesanci. Červnový kulatý stůl k souvislostem jaderné energetiky tak hledal odpovědi na otázky, zda existují zahraniční zkušenosti, které by mohly pomoci České republice při rozhodování, představil recenzi nedávno přijatého Národního akčního plánu pro rozvoj jaderné energetiky v ČR a rekapituloval český způsob rozhodování o klíčových tématech v energetice. Setkání u kulatého stolu, které proběhlo 19. června, navázalo na loňskou sérii expertních debat organizovaných pražskou kanceláří Heinrich Böll Stiftung, tentokrát ve spolupráci s Aliancí pro energetickou soběstačnost a Callou.

Diskusní setkání otevřel mezinárodním příspěvkem uznávaný odborník na téma ekonomiky jaderné energetiky **profesor Stephen Thomas z University of Greenwich** z Velké Británie. Třem desítkám účastníků představil reálný obrázek současné kondice jaderných reaktorů na příkladu projektu v Hinkley Point C. Podle britské vlády by tu měly stát dva reaktory 3. generace EPR od francouzské Arevy, každý o výkonu 1650 MW. Výstavbu má zajistit konsorcium vedené francouzskou státní společností EdF.

Když se projekt chystal, tvrdil jaderný průmysl, že nebudou potřeba žádné dotace, nová elektrárna bude tržně konkurenceschopná s cenou elektřiny 31-44 liber/MWh jako u plynových elektráren a každý reaktor bude stát dvě miliardy liber (2,8 miliardy eur). Realitou je, že cena reaktoru vzrostla z dvou na osm miliard liber (přes 11 miliard eur). Smlouvou mezi vládou Velké Británie a EdF pak byla garantována cena elektřiny (Contract for Difference) z těchto nových reaktorů ve výši 92,5 liber/MWh (127 eur/MWh). Tedy jde o dvojnásobek současných velkoobchodních cen na britském trhu. Navíc má být garantována po dobu 35 let od spuštění elektrárny, během kterých bude narůstat s inflací.

Z projektu již vycouvala firma British Gas. O 40% podíl projevily zájem čínské firmy China General Nuclear Power Corp a China National Nuclear Corp.. Ty ale požadují, aby se francouzská vláda zavázala k finanční výpomoci firmě Areva a převzala odpovědnost za případný nárůst rozpočtu projektu. Francouzská státní společnost Areva se totiž v důsledku neúspěšných projektů dostala do finančních problémů, za rok 2014 již vykázala ztrátu 4,83 miliard eur.

Její reaktory EPR stavěné v Evropě názorně prokazují, do jakých dobrodružství by se investoři do dalších bloků pouštěli. Cena obou rozestavěných evropských projektů ve finském Olkiluoto a ve francouzském Flamanville narostla z tří (resp. 3,2) miliard eur na 8,5 miliard. Finský reaktor měl být

zprovozněn v roce 2009, ale nebude dokončen před koncem roku 2018, podobné zpoždění má i jeho francouzské dvojče. Navíc, pokud se prokáže bezpečnostní riziko materiálových nesrovnalostí tlakové nádoby zjištěných ve Flamanville, mohlo by to vést k úplnému konci nejen tohoto projektu, ale i dvou reaktorů EPR rozestavěných v Číně (Taishan 1 & 2).

Pokud se podaří projekt v Hinkley Point navzdory všemu prosadit, nedodá první elektřinu v roce 2017, jak bylo slíbeno, ale nejdříve v roce 2023. Z britských plánů na deset nových reaktorů o celkovém výkonu 16 tisíc MW jsou nyní trosky a zbydou patrně jen ony dva reaktory.

Profesor Thomas zmínil i situaci jinde ve světě. Nejprve v Číně, která má velmi ambiciózní jaderný program výstavby 33 reaktorů. Stavba pětadvaceti z nich začala v letech 2008 až 2010, ale 19. z nich je zastaralého designu. Staví ale také již dva zmíněné reaktory EPR a rovněž zpožděné čtyři reaktory AP1000 od Westinghouse. V letech 2011 až 2015 začala výstavba dalších osm reaktorů, z nichž sedm již je nových čínských konstrukcí CAP1400, Hualong One či ACPR1000, které kopírují západní vzory. Velkou otázkou zůstává, co jim řeknou evropští regulátoři, až je Čína nabídne pro stavbu.

I ruský plán uzavírat dvě až tři objednávky na výstavbu reaktorů ročně brzy ztratil dech. Domácí projekty nových reaktorů AES-2006 nabírají tří až čtyřleté zpoždění, projekt Baltické elektrárny byl zrušen a v zahraničí jsou v reálné výstavbě jen dva – v Číně a v Bělorusku. Ostatní jsou v různé fázi uzavírání smluv. Snaha zapojovat více do financování státní Rosatom naráží na ekonomické limity Ruska. V USA se opět „dokončuje“ jaderná elektrárna Watts Bar 2, jejíž výstavba začala v roce 1972 (!) a čtyři reaktory AP1000, jejichž výstavba začala v roce 2013, jsou již nyní dva až tři roky zpožděné a rozpočet o pětinu překročený.

Ekonom **Jan Ondřích z Candole Partners** poté představil účastníkům modely podpory výstavby reaktorů v Dukovanech a v Temelíně, se kterými by šlo u nás uvažovat. Jan Ondřích upozornil, že nemusí jít pouze o garantované výkupní ceny, o kterých se v Česku diskutuje především, ale také o garance na úvěry. Ovšem i garance za úvěr jsou Evropskou komisí vnímány jako státní pomoc a i na ně by musela Česká republika získat výjimku. Možná proto je neuvádí Národní akční plán rozvoje jaderné energetiky v České republice. Toto opomenutí není jedinou chybou v materiálu z dílny ministerstva průmyslu. Modelový výpočet ekonomiky investic do nových reaktorů počítá s výrazně nižšími investičními náklady ve výši 4500 eur/kW, než jaké jsou ve skutečnosti, což pak vylepšuje ekonomický obrázek. Současně scénář, kterým jsou v koncepci spočteny dopady garantovaných cen, je velmi optimistický a spíše nereálný. Ceny silové elektřiny tak rychle neporostou. Nelze očekávat velký růst ceny emisních povolenek, ceny na trhu táhne dolů také rostoucí podíl obnovitelných zdrojů.

Jan Ondřích také poopravil nadsazené prognózy ministerstva průmyslu ohledně budoucí spotřeby elektřiny. Přitom přetlak výrobních kapacit nad poptávkou ještě dlouho bude ovlivňovat budoucnost evropského trhu. Ukázal zajímavý příklad, kdy nedávné oznámení RWE o uzavření až 12 GW uhelných elektráren kvůli nové fosilní dani nevyvolal žádnou reakci v cenách elektřiny. Svůj příspěvek uzavřel varováním jak katastrofální pro ekonomickou situaci ČEZu by byla investice do nových reaktorů bez nějakého mechanismu podpory. A pokud by vláda garantovala cenu elektřiny, zaplatí to na konec spotřebitelé elektřiny jejím zdražením přinejmenším o 10-15 %. Každoročně bychom ČEZu dopláceli alespoň 35 miliard

korun v případě výstavby dvou bloků.

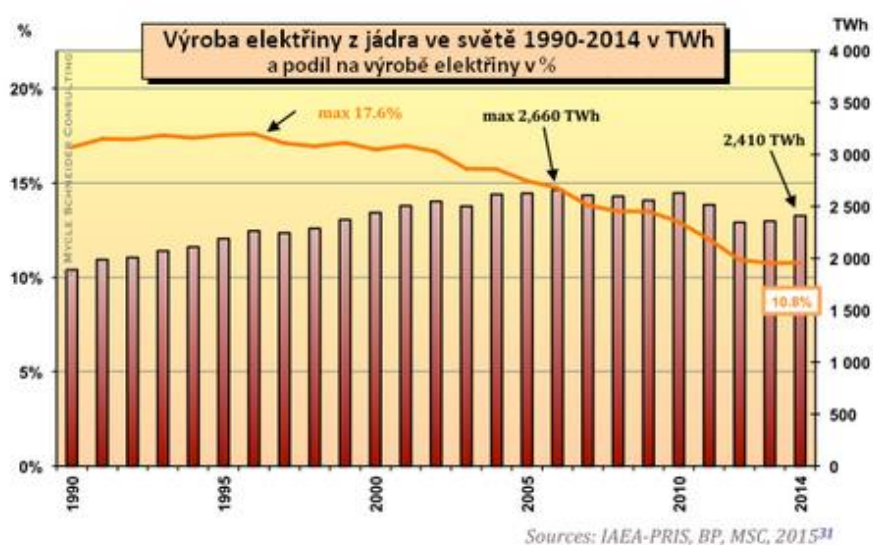
Poslední úvodní vstup zazněl od **Martina Sedláka z Aliance pro energetickou soběstačnost**. Věnoval se připomenutí, jak se v České republice vytváří energetické koncepce podle zájmů velkých hráčů v energetickém byznysu s pomocí falešných prohlášení politiků. Tvrzení o nedostatku elektřiny či závazcích na maximální výši investice, kterými bylo odůvodňována dostavba 1. a 2. bloku v Temelíně se nikdy naplnit ani nemohly. Přesto totéž slýcháme opět při odůvodňování potřeby nových reaktorů. Martin Sedlák také připomněl, že proces schvalování dalších jaderných reaktorů v Temelíně započal před více než pět lety a již tehdy využíval zkrácené porovnání s možnými alternativami nebo úplně pominul mix obnovitelných zdrojů a energetických úspor. Během let, kdy proces přípravy fakticky stojí, klíčové dokumenty zastaraly a obnovitelné zdroje se významně posunuly k možné konkurenceschopnosti, což bude ještě významněji platit v příštím desetiletí. Podle Martina Sedláka je třeba vrátit celý proces přípravy výstavby nových reaktorů na samotný začátek a začít pracovat při přípravě energetických koncepcí nebo posuzování projektů s tak vysokými riziky pro spotřebitele, jakými jsou investice do jaderných reaktorů, s podklady, které dokládají realistické náklady i možnosti jednotlivých zdrojů.

Následující debatu moderovala Veronika Sedláčková profesně působící v Českém rozhlase. Svými příspěvky ji obohatil europoslanec Luděk Niedermayer, šéfporadce předsedy vlády Vladimír Špidla, Robert Šťastný z dozorčí rady ČEZu, senátorka Jitka Seitlová a řada dalších. Diskuse se vedla mimo jiné o našich dnešních možnostech rozhodnout se, že nebudeme připravovat výstavbu nových reaktorů a o míře politické odvahy, které je k takovému rozhodnutí zapotřebí. Jak ukázal čerstvý průzkum Centra pro výzkum veřejného mínění, plány české vlády na přípravu nových reaktorů v Dukovanech a v Temelíně nemají podporu mezi dvěma třetinami veřejnosti a navíc tato podpora klesá, oproti roku 2012 už o 12 %. Větší podíl jaderné elektřiny by chtěla necelá čtvrtina dotázaných, přičemž rozhodně je o tom přesvědčeno jen šest lidí ze sta. Lidem u nás dochází, že jde o hodně drahou záležitost, kterou nakonec zaplatí z vlastní kapsy.

Většina přítomných se shodla, že energetika stojí na Prahu revoluce, kdy ke zvyšování HDP již nepotřebujeme spotřebovávat více energie, roste role obnovitelných zdrojů energie, rychle se vyvíjí možnosti uskladňování energie a vývoj směřuje k decentralizaci. Jaká bude budoucnost jaderné energetiky, se ukáže již vbrzku.

Edvard Sequens, psáno pro Heinrich Böll Stiftung Praha

Nová zpráva o stavu jaderného průmyslu: chabé perspektivy

Pravidelnou každoroční zprávu o stavu jaderné energetiky ve světě publikovali 15. července energetičtí konzultanti Mycle Schneider a Antony Froggatt. V tomto článku přinášíme stručné shrnutí hlavních výsledků.

Mycle Schneider vydání zprávy stručně okomentoval slovy: „Sledujeme-li oblibu jaderné energetiky mezi politiky, novináři i širokou veřejností a zároveň její faktický úpadek, který ohrožuje samotnou existenci klíčových

podniků v oboru, tak jen těžko hledáme vysvětlení. Každopádně je potřebné, aby byly realisticky přehodnoceny projekty typu britského Hinkley Point C, které vyžadují masivní dotace.“

Mezi hlavní zjištění aktuální zprávy byly zahrnuty následující body:

- V roce 2014 bylo spuštěno pět nových jaderných reaktorů (tři v Číně a po jednom v Rusku a Argentině), jeden (ve Spojených státech) byl trvale uzavřen. Počet provozovaných reaktorů stoupl na 391, což je ovšem o 47 méně než v roce 2002, kdy dosáhl maxima (podobně instalovaný výkon provozovaných jaderných elektráren klesl z maxima – 367 GW v roce 2010 – na 337 GW).
- Poprvé za posledních padesát let se Japonsko v průběhu celého kalendářního roku obešlo bez elektřiny z jaderných elektráren.
- V roce 2014 byla celosvětově zahájena výstavba tří jaderných elektráren, což je o dvanáct méně než v roce 2010.
- Aktuálně je ve výstavbě 62 reaktorů, o pět méně než před rokem. Minimálně tři čtvrtiny rozestavěných reaktorů mají zpoždění oproti plánovanému harmonogramu výstavby. V deseti ze čtrnácti zemí, které reaktory stavějí, jsou ve skluzu všechny projekty. Pět reaktorů je na seznamu rozestavěných déle než třicet let.
- Podíl jaderné energetiky na globální výrobě elektřiny zůstává třetí rok v řadě stabilní, na úrovni 11 %.
- Společnost Areva, jeden z nejvýznamnějších jaderných podniků, zachránila od bankrotu jen pomocí francouzské vlády. Akcie firmy ztratily mezi lety 2007 a 2015 přibližně 90 % své hodnoty.
- Tři ze čtyř nejsilnějších světových ekonomik – Čína, Japonsko a Německo – vyrábějí větší množství elektřiny z nových obnovitelných zdrojů (bez započítání produkce vodních elektráren) než z jadra. Totéž platí i o Brazílii, Mexiku, Španělsku, Holandsku nebo Indii.
- Také ve Velké Británii překonaly obnovitelné zdroje produkci jaderných elektráren, ovšem při započítání vodních zdrojů.
- Ve srovnání s rokem 1997, kdy byl podepsán Kjótský protokol, bylo v roce 2014 vyrobeno ve větrných elektrárnách o 694 TWh více elektřiny, produkce solárních elektráren narostla o 185 TWh. Obě odvětví tak předčila jadernou energetiku, která zvedla výrobu o 147 TWh.

Antony Froggatt po zveřejnění zprávy řekl: „Letošní rok je klíčový z pohledu dosažení mezinárodní dohody o postupu proti globální změně klimatu. Politici by měli zodpovědně posoudit svoji podporu technologickým řešením. Na jedné straně jsou obnovitelné zdroje, jejichž náklady rychle klesají a uplatnění roste. Na druhé jaderné elektrárny, které jsou stále dražší a z pohledu řešení změny klimatu těžkopádné.“

Kompletní zpráva je dostupná ke stažení na adrese

<http://www.worldnuclearreport.org/IMG/pdf/20150715wnisr2015-v1-lr.pdf>

Karel Polanecký, Temelín.cz

Petice „Don't Nuke the Climate“

Calla spolu s dalšími podepsala [petici Don't Nuke the Climate](#) pod záštitou WISE International, která požaduje od vlád celého světa, aby se na 21. konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (COP21) v Paříži sjednotily a nezařazovaly jadernou energetiku mezi nástroje k řešení změny klimatu a pro vytvoření podmínek pro nízkoemisní společnost i

ekonomiku z následujících čtyř důvodů.

Za prvé, využívání nebezpečné jaderné energie povede zákonitě k dalším haváriím, jako byly Fukušima a Černobyl. Podle [Wheatleyho a spol.](#) (2015) existuje 50 % pravděpodobnost dalšího Černobylu před rokem 2050. Za druhé, jádro není bezemisní zdroj energie. [Sovacoolova analýza \(2008\)](#) 103 dlouhodobých studií dokládá, že při výrobě jaderné elektřiny vyprodukuje jedna jaderná elektrárna během svého provozu ekvivalent emisí v rozmezí od 1,4 gramů do 288 gramů CO₂ na kilowatthodinu, s průměrnou hodnotou 66 g CO₂e/kWh. Za třetí, jádro je příliš drahé. Hlavním důvodem pro červencovou rakouskou žalobu podanou k Soudnímu dvoru Evropské unie je nesouhlas s britskou veřejnou podporou ve výši 17 miliard liber (cca 645 miliard korun) a dostavbu a provoz elektrárny Hinkley Point C a také s garancí minimální výkupní ceny pro elektřinu z jádra na 35 let dopředu ve výši 92,5 liber za megawatthodinu (cca 3 500 CZK/MWh). Za čtvrté, jaderná energetika se vyvíjí příliš pomalu na to, aby zabránila klimatickým změnám. Reaktory IV. generace, které by byly levnější, výkonnější a jednodušší na provoz než ty dosavadní, jsou dle [Amory B. Lovinse \(2009\)](#) z Rocky Mountain Institutu jen iluzí a ne zrovna levnou.

Rozmanitost lidí přihlášených k petici je obrovská. Jsou mezi nimi například Evropané (Švýcaři, Rakušané, Britové, Francouzi, Němci, Španělé, Nizozemci, Belgičané atd.), Američané, Kanaďané a Australané. Jde nejen o organizace specializující se na energetická témata a ochranu životního prostředí, ale také o umělce, ochránce zvířecích a lidských práv, ekostavitele, biozemědělce, firmy, jednotlivce i komunity - všechny spojuje nesouhlas se závislostí na jaderné energetice a podpora pro obnovitelné zdroje energie. Zastávají názor, že každý člověk na planetě Zemi má nezadatelné právo na čerpání čisté energie z obnovitelných (nevyčerpatelných) zdrojů bez omezení. A už vůbec nesouhlasí s tím, aby nebezpečné a nákladné jaderné elektrárny, které nejsou ve srovnání s větrnou, vodní a solární energií ani ekonomicky, ani ekologicky konkurenceschopné, byly podporovány dotacemi.

Olga Kališová

O hlubinném úložišti v Drahoníně

V pořadí třetí panelová debata na téma umístění hlubinného úložiště (HÚ) v kraji Vysočina se konala 18. června 2015 na Obecním úřadě v Drahoníně v lokalitě Kraví hora. S přehledem ji moderoval Stanislav Kutáček, výkonný ředitel ve Frank Bold. Součástí besedy, kterou uspořádaly spolky Nechceme úložiště Kraví hora (NUKH) a Calla, byly kvalitní vstupy cca 40 místních, tišnovských, bystrčických a brněnských lidí. Ale měla i pár vad na kráse. Například na ni nedorazili žádní starostové z dotčených obcí (ani starosta Bukova, kde si 52% respondentů v referendu 2013 odhlasovalo, že nechtějí spolupracovat se SÚRAO).

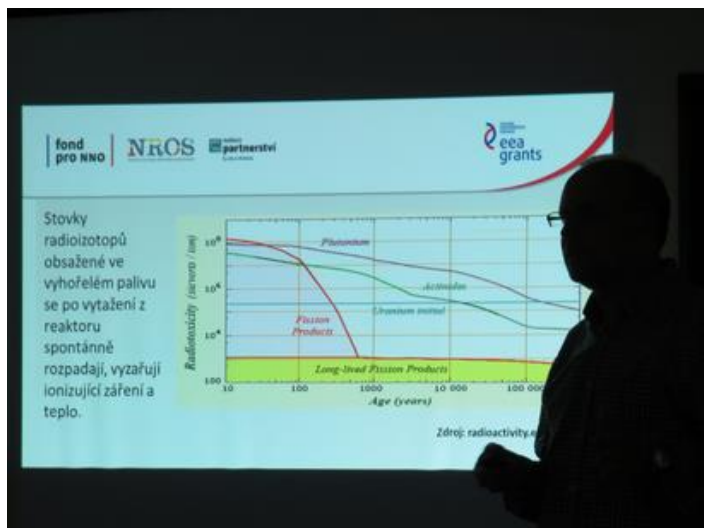
A stejně jako po předchozích dvou besedách v Dolní Cerekvi u Jihlavy a v Budišově u Třebíče, argumenty proti úložišti z řad řečníků i místních nezanechaly na řediteli SÚRAO žádné viditelné stopy. Na rozdíl od minulých besed se tato konala po dubnovém rozhodnutí ministra Brabce odmítnout odvolání spolků NÚKH a Calla a povolit tak stanovení průzkumného území v lokalitě, a poté, co červnová Pracovní skupina pro dialog odhlasovala zákon na posílení obcí v procesu hledání úložiště.

Tři řečníci přednášeli potřetí. Edvard Sequens z Cally kritizoval nevyvážené postavení práv obcí a veřejnosti vůči státu. Právník Pavel Doucha zdůraznil, že příležitost rozhodnout o průzkumech a úložišti je pouze teď na začátku procesu. Ředitel SÚRAO Jiří Slovák mluvil o technických záležitostech kolem vlastností žulového masívu a o výběru finální lokality. Zde odpor v sedmi lokalitách donutil SÚRAO k tzv. záložnímu plánu. Sestává se ze dvou možností: vojenský újezd Boletice a nový projekt „Moldanubikum“ 2015 - 2017 pro posouzení okolí Temelína a Dukovan v okruhu 10 kilometrů.

Dva řečníci přednášeli poprvé. Josef Zeman, ředitel Ústavu geologických věd Přírodovědecké fakulty MU v Brně, se věnoval možným problémům s ukládáním radioaktivních odpadů, zamezení úniku radioaktivních prvků do okolí a aktuální situaci s výběrem lokalit v zahraničí. V tomto bodě se zmínil o Nizozemí, které si vybralo k uložení vysoce radioaktivního odpadu metodu přechodného skladování na 100 let. Také tvrdil, že dojde k nastoupení vody v úložišti, i když SÚRAO opakovaně přesvědčovalo, že úložiště musí zůstat bez přístupu vody (až na vlhkost, která byla povolena kvůli správné funkci bentonitu). Suché podmínky podle něj mají být zajištěny pouze v době budování úložiště (což na puklinách a zlomech žulového masívu ale zajistit nelze) a po uzavření úložiště je nutné zatopit jej co nejrychleji.

Předseda NÚKH Martin Schenk připomněl, že dvě obce ze sedmi dotčených záměrem leží v jihomoravském kraji a že lokalita Kraví hora je už teď ekologicky zatěžována těžbou uranu a odkalištěm Rožná, skládkou tuhých komunálních odpadů v Bukově a projekty na zásobník plynu v Rožné a na centrální sklad vyhořelého jaderného paliva Skalka. Situaci dále stěžuje malý rozsah neporušeného masívu, přítomnost starých důlních děl po těžbě uranu a povodí řek Loučky a Nedvědičky vtékajících do řeky Svratky. Kromě nedostatečných kritérií a nekonceptního přístupu pro výběr finální lokality pro HÚ kritizoval plýtvání peněz na zjišťování již známého, tj. nevhodnost lokality, vytvoření závislosti obcí na přísunu peněz za průzkumy a postupné navýšení dopravy kvůli vytěžené hornině do hloubky 500 metrů o objemu Cheopsovy pyramidy.

Diskuze se odvíjela kolem těchto témat: vliv veřejného mínění v lokalitě (hraje větší roli než geologická a bezpečnostní kritéria), trasy transportů pro kontejnery z Dukovan (povedou přes Brno), návrh zákona na posílení obcí a další legislativní proces (platný nejdříve v 2017), nechuť o debatu mezi obyvateli v lokalitě („uranový kraj“), vlastnická práva při výkupu pozemků ve vybraných lokalitách až po roce 2020 (hlas z publika pronesl, že stavebník by měl získat souhlas vlastníků pozemků před plánováním stavby), možnost omezení vlastnického práva pomocí vyvlastnění (v případě nesouhlasu vlastníků dle legislativy platné dnes), skutečné rozměry povrchového areálu (max. 18,5 ha), paralela stavby HÚ se stavbou dálnic (riziko výstavby na základě rozhodnutí politiků a firem a nejmenšího odporu veřejnosti namísto odborných posudků a technických parametrů), zmatečný výklad českého práva ve vztahu k umístění úložiště (mnoho dílčích rozhodnutí), uchovávání informací o něm (Slovák preferuje totální zapomnění), odliv mladých lidí a rekreatantů už teď (Slovák vidí naopak příležitost pro rozvoj území), omezení z hlediska chráněného území pro zvláštní zásah do zemské kůry podobné stavební uzávěře (souhlas SÚRAO by byl nutný pro jakoukoli stavební činnost), využití současných prozatímních úložišť u jaderných elektráren místo stavění hlubinného úložiště (Slovák varuje před omezenou bezpečností a zneužitelností společností), max. výše ročních kompenzačních příspěvků po dobu průzkumů (600 tisíc pro dotčenou obec a 30 haléřů na metr čtvereční, max. 4 milióny pro obec), žádné obce lokality nejsou účastníky

správného řízení (právní řád ČR jim proto nepřiznává silnější postavení v procesu, mohou pouze podat stížnost a psát petice a organizovat akce občanské nespokojenosti), kritéria pro výběr finální lokality se dotvářejí za pochodu (chybějící parametry pro vyhovující masiv atd.), porušení slibu od SÚRAO obcím (a ztráta důvěry obyvatel), žaloba v reakci na rozhodnutí ministra životního prostředí Brabce (v režii spolku Calla) a problematické budování podzemního výzkumného pracoviště Bukov.

Přeji obyvatelům lokality Kraví hora, aby měli takovou chuť zajímat se o jejich budoucnost jako publikum, aby si uvědomili plně svou roli v procesu hledání hlubinného úložiště a využívali přitom všech prostředků, jak ho ovlivnit. Po informační stránce je jim od června k dispozici vitřina v Drahoníně. Web www.nechcemeuloziste.cz je plný odborných studií SÚRAO, mapek, tiskovin, dokumentů, právních rad, prezentací a zkušeností ze zahraničí a ocení ho především ti, ve kterých jednostrannost informací na stránkách SÚRAO vzbuzuje pochybnosti.

Olga Kališová, Calla

Obce a spolky žalují ministra Brabce za povolení průzkumných území pro hlubinné úložiště

Obce a spolky na pěti lokalitách, kde ministr životního prostředí odmítl jejich odvolání a povolil průzkumná území pro geologické práce pro vyhledávání hlubinného úložiště vysokoradioaktivních odpadů, se brání jeho rozhodnutí žalobami.

Hlavními argumenty v žalobách jsou:

- chybné posouzení veřejného zájmu na průzkumech oproti zájmům obyvatel dotčených obcí vyjádřených v místních referendech, jejich nesouhlasích s průzkumy, ale i veřejných zájmů na ochraně vod v některých z lokalit a dalších;
- porušení atomového zákona ze strany Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) při podání

žádosti o stanovení průzkumných území;

- rozpor s Politikou územního rozvoje České republiky, když SÚRAO o průzkumná území požádalo bez souhlasu obcí;
- či stanovení průzkumných území bez toho, aby bylo konkretizováno, jaké průzkumné geologické práce na nich mají probíhat.

Na dvou lokalitách – Hrádek na Jihlavsku a Březový potok nedaleko Pačejova zatím ministr o podaných odvoláních nerozhodl. Pokud tak učiní, i zde lze očekávat podání žalob.

Žalobu na lokalitě Horka na Třebíčsku podala jen Calla – Sdružení pro záchranu prostředí s podporou místního spolku [Zdravý domov Vysočina](#), který obnovil svoji činnost jen nedávno v reakci na krok vedení obcí, která bezprostředně po volbách stáhla svá odvolání.

Obdobně v lokalitě Kraví hora podala Calla žalobu s úzkou podporou místního spolku [Nechceme úložiště Kraví hora](#), který se podílel na její přípravě. Spolek Nechceme úložiště Kraví hora mimo to zvažuje i další právní možnosti, kterými by hrozbu úložiště chtěl odvrátit.

Přestože SÚRAO vsadila vše na kartu peněz – nabídku milionů korun do rozpočtu dotčených měst a

Přírodovědné vycházky s Callou – jaro 2015

Nyní o prázdninách nastala dvouměsíční pauza našich přírodovědných vycházek. I proto vám nabízíme ohlédnutí za jejich jarní, tradičně „větší“ polovinou. Proběhlo jich celkem pět: Soví houkání ve Čtyřech Dvorech, dvakrát (pro velký zájem) Výprava do Eliášovy dědičné štoly, K tůňkám a písečné duně do kampusu a Za roháči a tesaříky do Bavorovické aleje. Zúčastnilo se jich celkem 256 zájemců o přírodu. Podívejte se na fotografie.

Jiří Řehounek

Soví houkání ve Čtyřech Dvorech

Výprava do Eliášovy dědičné štoly

K tůňkám a písečné duně do kampusu

Za roháči a tesaříky do Bavorovické aleje

Výprava do Eliášovy dědičné štolý 2

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Divoký, nebo zdivočelý?

Kdyby se Vinetou netočil v Chorvatsku, ale v USA, mohl by Pierre Brice klidně rajtovat na mustangovi. Jeho věrný Ilči však ušlechtilým vzhledem mustanga příliš nepřipomínal. Teta Wiki o mustanzích trefně podotýká, že jde o „poměrně malé, houževnaté plemeno s výškou v kohoutku 140-160 cm.“

Mustang, symbol svobody, legenda divokého západu, věrný přítel prérijních Indiánů, americký divoký kůň. Anebo je to trochu jinak? Ve skutečnosti jsou mustangové zdivočelými potomky koní dovezených do Ameriky španělskými kolonisty, které měli Indiáni původně za posvátné, následně je jedli a nakonec na nich začali jezdit. Jezdit na nich

začali i bílí Američané, kteří je potom lovili do psích konzerv, aby je následně prohlásili za chráněné. Což vedlo k přemnožení a neúspěšným snahám o adopce přebytečných zvířat.

Za divoké koně tedy mustangy nelze považovat ani náhodou, podobně jako jejich kolegy z Latinské Ameriky (cimmaroni) či Austrálie (brumbyové). Mnohem opravdovější divoké koně máte šanci potkat v pražské ZOO nebo v Milovicích.

Jiří Řehounek

Cenu Josefa Vavrouška získal Josef Fanta

Cenu Josefa Vavrouška za rok 2014 získal lesník a ekolog prof. Josef Fanta. Cenu obdržel „za svoji roli při založení nejstaršího národního parku, za zásadní roli při záchraně krkonošských lesů a především za zcela klíčovou pozici ve veřejné debatě o ochraně lesů v ČR“.

Za pozornost stojí i podrobná nominace Josefa Fanty, kterou přebíráme z webu Nadace Josefa Vavrouška:

„Josef Fanta byl tím, kdo během jediného roku 1962 připravil založení našeho nejstaršího národního parku, a tak mohl být Krkonošský národní park

(KRNAP) vyhlášen 17. května 1963. Josef Fanta se tehdy stal náměstkem jeho prvního ředitele pro ochranu přírody a výzkum, než byl po srpnu 1968 z politických důvodů odvolán, načež skončil v nucené emigraci v Nizozemí.

Po návratu do vlasti v roce 1990 se seznámil s katastrofálním stavem krkonošských lesů, způsobeném imisemi z Černého trojúhelníku (zahynulo přes 5 000 ha krkonošských lesů, podobně jako lesy v Jizerských a Krušných horách). Poté se zásadním způsobem zasloužil o to, že nizozemská Nadace FACE zaplatila obnovu krkonošských lesů s cílem podpořit následnou přirozenou obnovu a přiblížení lesů v Krkonoších přírodě blízkému stavu v hodnotě téměř jedné miliardy korun. Po úspěšné realizaci záchranného programu, k jehož přijetí by nedošlo bez podpůrného projektu vypracovaného předtím J.Fantou a jeho kolegy z Univerzity v Amsterdamu, byl Krkonošský národní park vypuštěn ze seznamu ohrožených národních parků.

Po absolvování Lesnické fakulty ČVUT v Praze nastoupil v roce 1954 do Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti. Zde řešil především otázky přirozené obnovy, pěstební techniky a omezení škod při těžbě a přiblížování dřeva v podrostním hospodářství. Od roku 1963 pracoval na Správě Krkonošského národního parku, jehož vyhlášení připravoval, a od roku 1977 působil v emigraci na univerzitě v Amsterdamu jako profesor ekologie krajiny. Z pozice profesora ekologie lesa na univerzitě ve Wageningenu odešel v roce 1996 do důchodu. Byl členem správní rady Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor. V roce 2007 obdržel od ministra Martina Bursíka Cenu ministra životního prostředí za rok 2006, a to za celoživotní přínos ochraně přírody a vědecké ekologii. Do února 2011 působil ve Vědecké sekci Rady NP Šumava. Velký význam má jeho osvětová a popularizační činnost a prezentace odborných názorů na problematiku hospodaření (nejen) v lesích národních parků. J. Fanta zpracovává nejrůznější typy expertíz na téma hospodaření v našich lesích a obecně v krajině (v poslední době byl jedním z

hlavních protagonistů obhajoby ekologických přístupů a dodržování zákonnosti v NP Šumava). Svoje stanoviska opírá o mezinárodní zkušenosti a zvyklosti, které nejsou ani zdaleka v ČR samozřejmostí.

V poslední dekádě je pak profesor Josef Fanta zásadní postavou v české odborné i veřejné debatě o správné péči o lesy v České republice, především pak v národních parcích, ať už jde o NP Šumava, či KRNP a další naše národní parky.“

Redakce Ďáblíka se připojuje ke gratulaci Josefu Fantovi a přeje mu mnoho sil do dalších debat o českém lesnictví a ochraně přírody. Jeho hlas je v České republice stále zapotřebí.

Jiří Řehounek, foto: Ibra Ibrahimovič

Ústava Země

Zajímavý text týkající se ochrany životního prostředí byl nedávno zveřejněn pod názvem Návrh Ústavy Země. Jeho autor, brněnský profesor filozofie Josef Šmajš (* 1938) napsal Ústavu Země jako završení svých dlouhodobých snah teoreticky zaštitit ochranu životního prostředí.

„Za ústřední právní princip lidstva 21. století, závazný pro ústavy všech států i listiny základních lidských práv a svobod, vyhlášíme nezbytnost uchovat obyvatelnou Zemi pro další lidská pokolení i ostatní živá stvoření. Člověk ani kultura nejsou svébytnými jsoucnými, závisí na Zemi. Relativně svébytným jsoucnem v rámci vesmíru může být jenom Země. Pouze celá její biosféra je nejmenším autonomním systémem schopným dlouhodobého vývoje v čase. Všechny její přirozené subsystemy včetně umělé lidské kultury jsou dočasné a nesamostatné, závislé na zdraví a prosperitě biotického celku. Zavazujeme se chránit Zemi před sobeckou expanzí predátorsky orientované kultury,“ píše se v úvodu Ústavy Země. Nedlouhý text formálně sestavený jako skutečný právní dokument dále pokračuje třemi kapitolami (hlavami) s názvy Země, Člověk, Kultura.

Zajímavé je, že volání po nějakém celosvětově platném právním dokumentu týkajícím se ochrany přírody pronesl prakticky ve stejné době, kdy se dokončoval text Ústavy Země, slavný Čech psychiatr Stanislav Grof, který v rozhovoru pro Sedmou generaci (1/2015) řekl: „Měli bychom vnímat sami sebe jako planetární globální civilizaci, měli bychom mít ústavu garantující mezinárodní mír a ochraňující život. Obsahovala by velmi přísné ekologické principy.“

Jsem přesvědčena, že kdyby se J. Šmajš narodil v anglosaské části světa, byly by jeho myšlenky i autorita světově proslulá. A kdyby žil a pracoval v Praze, věděli by o něm alespoň všichni v republice. Hlas z Brna, ač mimořádný, je stále příliš tichý. Pomozme mu.

Celý text Ústavy Země i s doplňujícími texty, zejména tzv. Důvodovou zprávou, ohlasy, a pdf verzi graficky upravenou jako plakát, lze nalézt tady: <http://www.ustavazeme.cz/navrh-ustavy.php>; o profesoru Josefu Šmajšovi a jeho knižním a dalším díle se dá více přečíst například na wikipedii (http://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_%C5%A0majš) nebo v elektronické verzi časopisu Akademický bulletin, vydávaného Akademií věd ČR (http://abicko.avcr.cz/sd/novinky/hlavni-stranka/news_1300.html).

Zdeňka Petáková

Lidé mohou nominovat Alej roku 2015

O prázdninách je ideální čas, kdy se procházet našimi alejemi, pořídít v nich impozantní fotografie a nominovat je do ankety Alej roku. Kromě toho, že lidé uvidí krásy českých luhů a hájů, mohou autoři nominace vyhrát řadu cen. **Přihlašovat aleje a fotky je možné do 30. září** na webu <http://alejroku.cz>. Soutěž je otevřena amatérským i profesionálním fotografům. Ti, kteří nezapomenou připojit k nominaci do ankety příběh, jež se s alejí pojí, budou soutěžit o let balonem od firmy HaBalon, a ti, kdo přihlásí jen fotografii, mohou získat fototiskárnu. O vítězné aleji budou od 15. října rozhodovat uživatelé webu svými hlasy, vyhlášený budou i krajské aleje roku, nejlepší fotografii pak vybere odborná porota.

Loňský ročník vyhrála Sakurová alej v Karviné. Do ankety ji nominoval pan Ivan Ďurovič, pravidelný účastník ankety. Video ze slavnostního vyhlášení vítězné ankety je na <http://arnika.org/vyhlaseni-aleje-roku-2014-3>.

„Aleje nabízejí nevídaný turistický potenciál všem městům a obcím, kde se nacházejí. Často spojují významná historická místa s přírodními zajímavostmi. Slouží jako orientační bod, lidé i zvířata v nich hledají v létě ochranu před ostrým sluncem

a jsou důležitými biokoridory. Aleje spojují lidi, místa i epochy a přesně to je i letošním mottem ankety a tipem, co by lidé v alejích mohli fotit. Věřím, že naše anketa přivede lidi do alejí a ukáže i jejich krásu a význam,“ popisuje význam alejí i ankety vedoucí kampaně Zachraňme stromy RNDr. Marcela Klemensová ze sdružení Arnika.

„Stromy pro nás dělají mnohem více, než se na první pohled zdá. Jejich přínos si uvědomíme hlavně tehdy, když procházíme pod klenbami alejí nebo voňavým lesem. Přála bych si, abychom jich v krajině měli stále více a aby nám měly co říci. Stromy samotné se však bránit neumí, což mě přimělo, abychom jim s firmou Audit Daně CZ pomohli cestou z našeho pohledu nejefektivnější, tedy podporou organizace, která se jim věnuje,“ říká ředitelka generálního partnera ankety Alej roku Ing. Jana Moučková ze společnosti Audit Daně CZ.

Podle tiskové zprávy Arniky, foto aleje z Besednice do Pořešína: Ivan Ďurovič

Sejdeme se u moře

Pokud jste někdy s někým plánovali dovolenou, asi znáte postup: nejdřív se strašně pohádáte, pak spolu několik dní nemluvíte, ale nakonec se přeci jen usmíříte a pěkně v klidu se shodnete na tom, že jeden z vás chce zcela rozhodně k moři a druhý k moři nepojede, ani kdyby ho tam táhli párem volů, protože chce do hor. Takže nakonec uděláte kompromis a jedete spolu k Baltskému moři na Rujánu, kde je zároveň moře a zároveň zima jak na horách, a strávíte tam čtrnáct dní vzájemné nenávisti a osočování.

V našem rodinném tandemu je to žena, která tvrdí, že si člověk nejlépe odpočine tím, že si propotí trenýrky a pořídí si puchýře při zdolávání horských rozhleden, odkud je nádherný výhled po okolí, přičemž „okolím“ má na mysli „ladně se vlnící kopce, pokryté hvozdy a kvetoucími lukami“. Já jsem naopak fanouškem zahrňování a tvrdím, že člověk si nejlépe odpočine tím, že bude odpočívat u moře,

popíjet barevné koktejly na plážovém baru a rozhlížet se po okolí, přičemž „okolím“ mám na mysli „ladně se vlnící mladé dívky, pokryté jen strategicky rozmístěnými kousky oblečení“.

Protože se v tomhle ohledu neshodneme, vytáhli jsme se ženou ze skříně mapu, abychom si nad ní ujasnili, kam letos pojedeme na dovolenou. Jiné páry vytahují mapu světa, jiní si vystačí s mapou Evropy. My jsme se – po zkušenostech z předchozích let – zadávali do plánu Českých Budějovic.

Už dávno jsme se totiž rozhodli, že na dovolenou nepotřebujeme jezdit nikam daleko. Jihočeská turistická enkláva nám poskytuje dostatek příležitostí k tomu, abychom se pohádali a aby naše děti byly protivné, vzteklé a blinkaly v dopravních prostředcích. Úpal člověk může chytit i na jezu u Malše, vykloubit si koleno lze i při výstupu na Černou věž a zmatených Japonců s fotoaparáty se najde v ulicích taky dost.

Ve skutečnosti existuje jen velmi málo důvodů, proč jet na dovolenou a platit za to hromady bankovek, a všechny jsou úplně jalové. Posuďte sami:

1) Chcete zapomenout na všední starosti a zažít něco nového. – Kvůli tomu ovšem nemusíte jezdit do zahraničí. Naopak, jedněm kamarádům slibte, že se postaráte o jejich těhotnou kočičku, a druhým, že budete měsíc krmit jejich kraju.

2) Chcete si rozšířit obzory. – Obzory si můžete díky internetu rozšiřovat i doma z gauče. Na některých stránkách a diskusích se vám navíc obzory rozšíří tak, že byste byli možná radši, kdyby se vám zase smrskly.

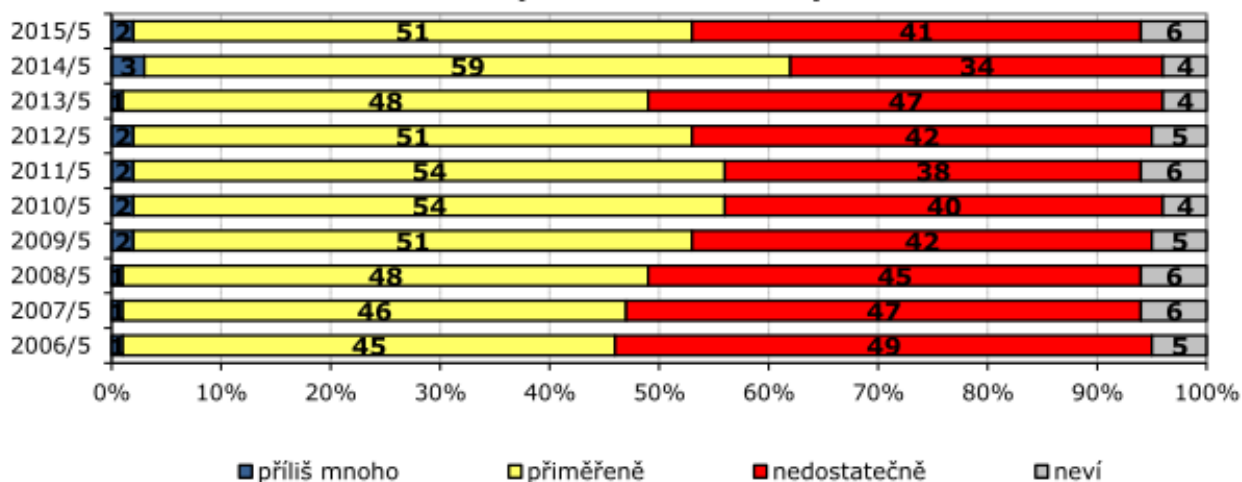
3) Chcete poznat nové lidi. – Proč se někam štrapácovat, když jsou nových lidí plné ulice? Stačí si je jenom pozvat k sobě domů. Navíc si mezi nimi můžete vybírat jenom ty pěknější kousky.

Je jen jeden jediný rozumný důvod, kvůli němuž lidé prchají ze svých domovů do hor a k moři. Tímto zásadním důvodem je přirozená lidská touha vyhnout se alespoň na nějakou dobu mytí špinavého nádobí. Jak už jsem psal, my se ženou zůstáváme letos ještě doma, ale až ušpiníme všechno nádobí, sejdem se s vámi napřesrok na Rujáně.

Jan Flaška, autor pilně lenoší

GRAF MĚSÍCE

Jak se stará Česká republika o životní prostředí?¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 5. 2015, 1043 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku „Netopýří safari v parku Na Sadech“

Se zoologem Radkem Lučanem
(Česká společnost pro ochranu netopýřů & PŘF UK)

Vycházka za netopýry s odborným výkladem spojená s odchytem a pozorováním netopýřů. Součástí vycházky bude také určování s pomocí tzv. bat detektoru a ukázky živých netopýřů.

Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny. První část s prezentací o netopýrech proběhne v galerii Měsíc ve dne, druhá část v parku Na Sadech.

Pátek 4. 9. 2015 od 18:00 hod.

Sraz v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3 (nejbližší zastávka českobudějovické MHD – Poliklinika Sever)

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Pozvánka do Třeboně na výstavu fotografií Pavla Hössla

Nejmohutnější památné stromy České republiky

Výstava v Třeboni bude putovní:

29. července – 16. srpna
Městský úřad v Třeboni – chodby

17. srpna – 31. srpna 2015
Lázně Aurora – kolonáda

Výstavu můžete navštívit v otvíracích hodinách těchto zařízení.
Výstavu pořádá Město Třeboň.

Akce pro veřejnost v NP a CHKO Šumava

Přehled akcí pořádaných pro veřejnost Správou NP a CHKO Šumava naleznete na <http://www.npsumava.cz/cz/1186/sekce/akce-pro-verejnost/>.

Na webu je ke stažení také brožura „Programy pro veřejnost – léto 2015“ s přehledem akcí.

Exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les 2015

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá prostor a čas? Chtěli byste poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži a porozumět tomu, v čem je její nedocenitelná hodnota? Zaznamenali jste spory o kácení v Národním parku Šumava a chtěli byste se přímo v terénu dozvědět více? Chcete se přesvědčit, zda se les po napadení kůrovcem sám obnovuje? Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na jednu z našich exkurzí.

Hnutí DUHA již více než dvě desetiletí aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody v národním parku. Letos poprvé pro vás – po patnáctileté zkušenosti s pořádáním tradiční čtyřdenní exkurze – připravuje čtyři nové možnosti, jak se přiblížit šumavské divočině. Tři víkendové a jedna jednodenní exkurze, vždy pod vedením odborného průvodce. Pokaždé do nejzajímavějších míst obou národních parků včetně těch běžně nepřístupných. Vyberte si některou z nich.

TERMÍNY A MÍSTA EXKURZÍ

- 31. 7. – 2. 8. 2015** – [Exkurze napříč Šumavskými pláněmi: Modravské slatě, Březník a Ptačí potok](#)
- 14. – 16. 8. 2015** – [Exkurze na česko-německém pomezí: Ďáblova soutěska, Luzný, Prameny Vltavy a Ptačí potok](#)
- 22. 8. 2015** – [Exkurze napříč Modravskými slatěmi](#)
- 26. – 31. 8. 2015** – [Velká exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les](#)
- 11. – 13. 9. 2015** – [Exkurze napříč jižním masivem Národního parku Šumava: Plechý, Trojmezenský prales a Smrčina](#)

Účast na exkurzích je podmíněna zaplacením účastnického poplatku. Jejich výše je uvedena u jednotlivých termínů. Přihlášení na akci je závazné po odeslání účastnického poplatku. Exkurze jsou omezeny maximální účastí 30 účastníků. S přihlašovaním proto příliš neotálejte. V případě dotazů se obraťte na Marcelu Povolnou: marcela.povolna@hnutiduha.cz, +420 774 731 431.

Koncert pro šumavskou divočinu č. 4 – přímo na Šumavě

PLEASE THE TREES a přátelé pro ŠUMAVSKOU DIVOČINU přímo na Šumavě aneb Po a ve stopách Josefa Váchala a Karla Klostermanna!

Je tu další koncert pro šumavskou divočinu! Tentokrát jsou připraveny hned 2 koncertní večery a pro omezený počet zájemců i předkoncertní exkurze po tajích divočiny.

Přidejte se k události na Facebooku <https://www.facebook.com/events/1607973149480780/>

18. 9. První koncertní večer

**19. 9. Od rána individuální program / odpoledne panelová diskuse o NP Šumava a jeho budoucnosti /
poté druhý koncertní večer**

Podrobnosti budou zveřejňovány na <http://hnutiduha.cz/akce/koncert-pro-sumavskou-divocinu-c-4-primo-na-sumave>

ZA ŠUMAVU

bohoslužba slova a modlitby

Nejen za Šumavu, ale i za ochranu celé naší krajiny

KOSTEL SVATÉ MAGDALÉNY U ZBYTIN

PRACHATICKO

12. ZÁŘÍ 2015 14,30 HOD

KÁZÁNÍ: MAREK ORKO VÁCHA HUDBA A ZPĚV: PAVEL HELAN

Bohoslužbu pořádá A. Rocha – křesťaně v ochraně přírody.

Kontakt: psvetlik@arocha.cz, tel.: 775 042 228, 775 042 221

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • **Calla** je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do 10. srpna 2015. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!